

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาวิจัยตามกระบวนการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นผู้นำตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองต่างกัน
3. ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองต่างกัน
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองต่างกัน
5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองต่างกัน
6. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งหมด 19,449 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งหมด 392 คน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง รวมทั้งศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความเป็นผู้นำตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง

สรุปผลของการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยผู้สูงอายุเพศชายมีจำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 67.4 เพศหญิง มีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมา อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 อายุระหว่าง 15-20 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 อายุต่ำกว่า 15 ปีและอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมามีสถานภาพโสดจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6และแยกกันอยู่จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 ประถมศึกษา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ปวช. จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9และการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ส่วนใหญ่ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/รับจ้าง จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาข้าราชการ

จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ค่าขาย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 เกษตรกร จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6และ อื่นๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมา 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 มากกว่า 20,000 บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2และ รายได้ 1,0001 - 15,000 บาท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2

2. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง** กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 6 ด้าน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหิริโอตฺปปะมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือ ด้าน NPM มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.80) ด้านพรหมวิหาร 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.78) ด้านราชสังคหวัตถุ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.78) สังคหวัตถุ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.82)และสำหรับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านธรรมาธิปไตย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.8) สามารถแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

- **ด้านธรรมาธิปไตย** พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.8) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมาก ในด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.88) รองลงมาตามลำดับ คือ การเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการครองใจประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.83) และผู้นำสนับสนุนให้บุคลากรแสดงความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อความสำเร็จขององค์การ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.83) ผู้นำเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของร่วมงานไม่หลงอำนาจ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่ร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.62) ผู้นำมีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.80) มีความเอาใจใส่กับทุกประเด็นของปัญหา เสียสละเวลา เป็นธรรม โปร่งใส มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.85) ผู้นำบริหารงานโดยมีภาวะผู้นำสูงรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างและยอมรับได้อย่างมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.84)และความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองด้านธรรมาธิปไตยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การไม่เลือกปฏิบัติ บริหารงานอย่างเท่าเทียมกัน โดยปราศจากอคติและทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

- ด้านสังคหวัตถุ 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมาก ในด้านผู้นำมีการประพฤติตนตามคำพูดที่ได้ประกาศไว้อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.83) รองลงมาตามลำดับ คือ ผู้นำยิ้มแย้มแจ่มใส สุภาพเรียบร้อยและให้ความสะดวกต่อประชาชนที่มาติดต่อในหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.78) และผู้นำให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคและไม่หวังผลตอบแทนเป็นสินจ้างหรือรางวัล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.83) ปฏิบัติต่อบุคคลทั่วไปด้วยความจริงใจเป็นมิตร สุภาพอ่อนโยน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.86) เอาใจใส่ในการทำงาน ไม่ทอดทิ้งงานทั้งในเวลาและนอกเวลาทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.84) ละเว้นการปฏิบัติที่จะนำมาซึ่งความเสียหาย เกียรติยศชื่อเสียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.85) เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับประชาชนและเพื่อนร่วมงาน ในการตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.79) ขยันหมั่นเพียรและปฏิบัติที่ของตนเองจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งในเวลาทำงานและนอกเวลาทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.76) ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้การดำเนินงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.88) มีจิตใจและมีความตั้งใจจริงต่อการให้บริการประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.81) ด้านสังคหวัตถุ 4 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เสียสละให้กับเวลาทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน ทั้งในเวลาและนอกเวลาทำงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.79)

- ด้านพรหมวิหาร 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมาก ในด้านผู้นำประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และจริงจังต่อ การทำงานและผู้ร่วมงานทุกคน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.71) รองลงมาตามลำดับ คือ ผู้นำไม่ใช้ตำแหน่งอำนาจหน้าที่ของตน แสวงหาผลประโยชน์ใดๆ โดยไม่ชอบธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.76) และผู้นำเป็นนักคิด มองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ที่ดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.84) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.83) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม โดยไม่ลำเอียงเข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.74) มีความเป็นมิตรต่อประชาชนและเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.73) วางมาตรฐานการทำงานที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.76) ด้านพรหมวิหาร 4 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีความสนใจและประสานความร่วมมือกับประชาชนในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.83)

- ด้านราชสังคหวัตถุ 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมาก ในด้านผู้นำเป็นผู้ที่มีความเอาใจใส่และมีน้ำใจต่อประชาชนและเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.80) รองลงมาตามลำดับ คือ ผู้นำเป็นผู้ที่นำเคารพนับถือ นำไว้วางใจของประชาชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.71) และผู้นำเป็นผู้ที่ดูแลให้ประชาชนทุกคนอยู่ดีมีสุขอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.81) การให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.76) ผู้นำเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมต่อมคน รู้จักพูด รู้จักปราศรัยด้วยความไพเราะ สุภาพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.72) ผู้นำเป็นผู้ที่สนับสนุน ส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.84) ด้านราชสังคหวัตถุ 4 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้นำเป็นผู้ที่ยึดหลักเหตุและผลในการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.85)

- ด้านทริโอดัปปะ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมาก ในด้านผู้นำจะต้องยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมที่เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.72) รองลงมาตามลำดับ คือ ผู้นำจะต้องยึดหลักของความถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.71) และผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.82) มีความอ่อนน้อมต่อมคน ซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.87) มีการนำคุณธรรมจริยธรรมคุณงามความดีเข้ามาสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.81) ผู้นำจะต้องยึดหลักของการกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.79) เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการครองใจประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.83.) การเป็นผู้นำที่สร้างความไว้นือเชื่อใจ นำเคารพนับถือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.76) เป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณแห่งความเสียสละ มีความกล้าหาญ ทำสิ่งที่ถูกต้องและเป็นแบบอย่างให้ประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.88) ด้านทริโอดัปปะ 4 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่กล้าคิดกล้าทำ กล้าตัดสินใจและกล้ารับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.87)

- ด้านNPM พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองระดับมาก ในด้านผู้นำเป็นผู้ที่มีหัวใจรับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง รู้ทันความคิด ความเคลื่อนไหวของความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.77) รองลงมาตามลำดับ คือ ผู้นำเป็นผู้ที่มีส่วนเกื้อกูลต่อการสร้างหลักการและพื้นฐานร่วมเกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะเล็งเห็นถึงประโยชน์ของส่วนรวม แล้วสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างเป็นมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.69)และการสร้างแนวการตัดสินใจที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.85) ผู้นำเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการประสานประโยชน์จากทุกภาคส่วน ให้บรรลุผลที่ตั้งไว้ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.78) ผู้นำเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเน้นหลักในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการมองภาพอนาคตขององค์กรได้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.75) ผู้นำบริหารงานอยู่บนพื้นฐานของหลัก 3E กล่าวคือ ประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.81) ผู้นำมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการปรับตัวและตั้งรับได้อย่างเป็นมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.90) ผู้นำมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กรและเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ขององค์กร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.77) ผู้นำมีความมุ่งมั่นให้ความสำคัญกับโอกาสมากกว่าปัญหา สร้างอุปสรรคให้เป็นโอกาส มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.81) ผู้นำเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าถึงความหลากหลาย เคารพสิทธิและเสรีภาพในความเท่าเทียม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.89)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า

3.1 เพศที่แตกต่างกันของประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัตถุ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัตถุ 4 ด้านทริโอตัมปะและด้าน NPM พบว่า

- เพศหญิงและเพศชาย มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองในทุกๆ ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 อายุที่แตกต่างกันของประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัดตุ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดตุ 4 ด้านหิริโอตตัปปะและด้าน NPM พบว่า

- อายุต่ำกว่า 15 ปีกับอายุ 15 – 20 ปีและอายุระหว่าง 15 – 20 ปีกับอายุต่ำกว่า 15 ปีกับ 21 - 30 ปีกับ 31 - 40 ปีและกับ 41 – 50 ปี มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านสังคหวัดตุ 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- อายุต่ำกว่า 15 ปีกับอายุ 15 – 20 ปีและอายุระหว่าง 15 – 20 ปีกับอายุต่ำกว่า 15 ปีกับ 21 - 30 ปีกับ 31 - 40 ปีและกับ 41 – 50 ปี มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านพรหมวิหาร 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- อายุต่ำกว่า 15 ปีกับอายุ 15 – 20 ปีและอายุระหว่าง 15 – 20 ปีกับอายุต่ำกว่า 15 ปีกับ 21 - 30 ปีกับ 31 - 40 ปีและกับ 41 – 50 ปี มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านราชสังคหวัดตุ 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- อายุต่ำกว่า 15 ปีกับอายุ 15 – 20 ปีและอายุระหว่าง 15 – 20 ปีกับอายุต่ำกว่า 15 ปีกับ 21 - 30 ปีกับ 31 - 40 ปีและกับ 41 – 50 ปี มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านหิริโอตตัปปะ ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- อายุต่ำกว่า 15 ปีกับอายุ 15 – 20 ปีและอายุระหว่าง 15 – 20 ปีกับอายุต่ำกว่า 15 ปีกับ 21 - 30 ปีกับ 31 - 40 ปีและกับ 41 – 50 ปี มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้าน NPM ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

3.3 สถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัดตุ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดตุ 4 ด้านหิริโอตตัปปะ และด้านNPM พบว่า

- สถานภาพโสดกับหม้าย/หย่าร้างและแยกกันอยู่ สมรสกับหม้าย/หย่าร้างและแยกกันอยู่กับหม้าย/หย่าร้าง มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านธรรมาธิปไตย ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- สถานภาพโสดกับสมรสกับหม้าย/หย่าร้างและสมรสกับหม้าย/หย่าร้าง มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านสังคหวัตถุ 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- สถานภาพโสดกับสมรสและหม้าย/หย่าร้างและสมรสกับหม้าย/หย่าร้างและแยกกันอยู่ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านพรหมวิหาร 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- สถานภาพโสดกับสมรสกับหม้าย/หย่าร้างและแยกกันอยู่ สถานภาพสมรสกับหม้าย / หย่าร้างและสถานภาพหม้าย/หย่าร้างกับแยกกันอยู่ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านราชสังคหวัตถุ 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- สถานภาพโสดกับหม้าย/หย่าร้างกับแยกกันอยู่และสมรสกับหม้าย/หย่าร้างกับแยกกันอยู่ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านทริโอดัปปะ ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- สถานภาพโสดกับสมรสกับหม้าย/หย่าร้างและสมรสกับหม้าย/หย่าร้างกับแยกกันอยู่ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้าน NPM ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

3.4 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัตถุ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัตถุ 4 ด้านทริโอดัปปะและด้าน NPM พบว่า

- ประถมศึกษากับปริญญาตรี ปวช.กับสูงกว่าปริญญาตรี อนุปริญญา/ปวส.กับสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านพรหมวิหาร 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

3.5 อาชีพที่แตกต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัตถุ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัตถุ 4 ด้านทริโอดัปปะและด้าน NPM พบว่า

- ข้าราชการกับนักเรียน/นักศึกษาด้วยกันๆ เกษตรกรกับอื่นๆ ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างกับนักเรียน/นักศึกษาด้วยกันๆ นักเรียน/นักศึกษาด้วยกันๆ คำขายกับอื่นๆ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านสังคหวัดฤ 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- อาชีพข้าราชการกับนักเรียน/นักศึกษาด้วยกันๆ เกษตรกรกับอื่นๆ ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างกับนักเรียน/นักศึกษาด้วยกันๆ และคำขายกับอื่นๆ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านพรหมวิหาร 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- อาชีพอื่นๆ กับอาชีพข้าราชการ เกษตรกร ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้าง นักเรียน/นักศึกษา และคำขาย มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านราชสังคหวัดฤ 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- อาชีพข้าราชการอื่นๆ อาชีพเกษตรกรกับอื่นๆ อาชีพธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างกับนักเรียน/นักศึกษากับคำขายกับอื่นๆ และอาชีพคำขายกับอื่นๆ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านทริโอดัปะสะ ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- อาชีพข้าราชการอื่นๆ และอาชีพธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างกับนักเรียน/นักศึกษาด้วยกันๆ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้าน NPM ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

3.6 รายได้ที่แตกต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัดฤ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดฤ 4 ด้านทริโอดัปะสะและด้าน NPM พบว่า

- รายได้ 5,000-10,000กับมากกว่า 20,000และรายได้ 15,001-20,000กับรายได้มากกว่า 20,000 มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านพรหมวิหาร 4 ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- รายได้ 5,000-10,000กับ10,001-15,000กับ15,001-20,000กับมากกว่า 20,000 รายได้ 10,001-15,000กับรายได้มากกว่า 20,000และรายได้ 15,001-20,000กับรายได้มากกว่า 20,000 มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อด้านทริโอดัปะสะ ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

- รายได้ 5,000 -10,000กับ 10,001 -15,000กับ 15,001 - 20,000กับมากกว่า 20,000 มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่อด้าน NPM ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่แตกต่าง

ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้ ในส่วนของปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67.4 ช่วงอายุที่พบมากที่สุดส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 37.4 สถานภาพส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพโสด มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 44.7 ระดับการศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ปริญญาตรี ร้อยละ 27.0 อาชีพส่วนใหญ่ คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว/รับจ้าง ร้อยละ 25.0 และรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้จำนวน 15,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.3

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 6 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านศิริโอตตัปปะ รองลงมาคือ ด้าน NPM ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดฤ 4 สังคหวัดฤ 4 และสำหรับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านธรรมาธิปไตย สามารถแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

- ด้านธรรมาธิปไตย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.8) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมากที่สุด ในด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง ด้านธรรมาธิปไตย ที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการไม่เลือกปฏิบัติ บริหารงานอย่างเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติและทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจียม ไทยยิ่ง (2541) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารของเจ้าอาวาสทุกรูปมีกระบวนการแบบ “ธรรมาธิปไตย” กล่าวคือเป็นการบริหารที่ทุกคนมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในลักษณะของการปรึกษาหารือ โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมและสังคมเป็นที่ตั้ง และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการ-

พัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนได้เป็นอย่างดีและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ คำลุน (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้นำเกี่ยวกับจริยธรรมการครองคนตามแนว พุทธศาสตร์ กรณีศึกษาผู้นำสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบุณฑริก จังหวัด อุบลราชธานี พบว่า ผู้นำเห็นด้วยเกี่ยวกับจริยธรรมการครองคนตามแนวพุทธศาสตร์อยู่ใน ระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านสังคม ผู้นำเห็นว่าควรนำหลักศีล 5 มาใช้ในการ - ครองคน ด้านเศรษฐกิจเห็นว่าผู้นำควรจะเป็นตัวอย่างในการเสียภาษีให้แก่รัฐ ด้านการปกครอง ผู้นำเห็นว่าควรนำหลักธรรมมาปรับโดยมาใช้ในการครองคน

- ด้านสังคมหัตถ์ 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=4.08$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลัก คุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมากที่สุด ในด้านผู้นำมีการประพฤติตนตามคำพูดที่ได้ ประกาศไว้อย่างสม่ำเสมอและความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง ด้านสังคมหัตถ์ 4 ที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเสียสละให้กับ เวลาทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน ทั้งในเวลาและนอกเวลาทำงานตามลำดับ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของพระครูสุวรรณธรรมาภรณ์ (2549) วิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวิสุทธิศาสตร์ พบว่า หลักธรรมสังคหัตถ์เป็นหลักธรรมแสดง คุณลักษณะและการทำงานที่ดีและหลักทศพิธราชธรรมเป็นคุณธรรมสำหรับพระราชา ข้าราชการและคณะผู้บริหารประเทศชาติและหลักสังคหัตถ์เป็นหลักการปฏิบัติเพื่อการ- สงเคราะห์ ยึดเหนี่ยวรั้งน้ำใจผู้อื่นและอดิ 4 ประการ เป็นธรรมเกี่ยวกับความไม่ลำเอียง ชาติ ความยุติธรรม

- ด้านพรหมวิหาร 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลัก คุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมากที่สุด ในด้านผู้นำประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและจริงจังต่อการทำงานและผู้ร่วมงานทุกคนและความต้องการของประชาชนต่อผู้นำใน อุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง ด้านพรหมวิหาร 4 ที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านมีความสนใจและประสานความร่วมมือกับประชาชนในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาบุญญวัฒน์ ปญญาวุฑโฒ (อ่อนดี) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคลากรตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษาเขต บางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร” แสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร มีการวางตนเป็นกลางมีเหตุผล ถูกต้องมีความเที่ยงธรรมไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง รู้จักทำใจให้สงบ เสมอต้น เสมอปลาย การ- วางตนของผู้บริหารต้องเป็นกลาง ช่วยเหลือจนสุดความสามารถ มีการปฏิบัติตนเหมาะสมแก่ ฐานะของตนเป็นกันเองกับบุคลากรไม่ถือตัวเยอหยิ่ง มีการวางตนเหมาะสมกับบุคลากรตาม เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาก่อนมีการโยกย้าย เพื่อให้

เกิดการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุทธิ-
ชัย จิตชโย ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาเชิงวิเคราะห์พรหมวิหาร 4 ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา
พบว่า ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ไว้วางใจได้
ผู้บริหารปฏิบัติตนกับเพื่อนร่วมงานตามหลักเหตุผลและความเที่ยงธรรมด้วยใจบริสุทธิ์ ผู้บริหาร
แสดงพฤติกรรมความมีใจเป็นกลาง

- ด้านราชสังคหวัตถุ 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.16$,
S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตาม
หลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมากที่สุด ในด้านผู้นำเป็นผู้ที่มีความเอาใจใส่และ
มีน้ำใจต่อประชาชนและเพื่อนร่วมงานและความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตาม
หลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง ด้านราชสังคหวัตถุ 4 ที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้าน
ผู้นำเป็นผู้ที่ยึดหลักเหตุและผลในการแก้ไขปัญหาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระ-
ครูสุวรรณธรรมมาภรณ์ (2549) วิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่
ปรากฏในวิสุทธิศาสตร์ พบว่าหลักราชสังคหวัตถุเป็นหลักธรรมแสดงคุณลักษณะและการทำงานที่ดี
และหลักทศพิธราชธรรมเป็นคุณธรรมสำหรับพระราชชา ข้าราชการและคณะผู้บริหาร
ประเทศชาติและหลักสังคหวัตถุเป็นหลักการปฏิบัติเพื่อการสงเคราะห์ ยึดเหนี่ยวรั้งนำใจผู้อื่น
และอคติ 4 ประการเป็นธรรมเกี่ยวกับความไม่ลำเอียง ขาดความยุติธรรม

- ด้านทริโอดัปปะ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.27$, S.D. =
0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลัก
คุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองระดับมากที่สุด ในด้านผู้นำจะต้องยึดหลักประโยชน์ส่วนรวม
ที่เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลัก
คุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองด้านทริโอดัปปะที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่
กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจและกล้ารับผิดชอบ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนาง
ชโลบล อังสวาทย์และคณะ วิจัยเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม หัวใจสำคัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
พบว่า ประเทศไทยกำลังมีปัญหาคาการทุจริตคอร์รัปชันจนกลายเป็นวิกฤตในสังคม จึงจำเป็น
อย่างยิ่งที่จะต้องสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะภาครัฐ ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญ
ในการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของรัฐและให้บริการแก่ประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมี
เครื่องมือในการสร้างจิตสำนึกที่จะนำไปสู่คุณธรรม จริยธรรม โดยมีหัวใจสำคัญสี่ประการ คือ
หนึ่งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในเด็ก สองทริโอดัปปะมาตรการที่ช่วยสร้างคุณธรรม
จริยธรรม สามหลักธรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สี่แนวคิด แนวนโยบายและ
กฎหมายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเรื่องคุณธรรมและ
จริยธรรมไว้ในฐานะที่เป็นเรื่องสำคัญ พร้อมทั้งได้มีบทกำหนดโทษว่าหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ
ตามมาตรฐานจริยธรรมให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนนำหลัก

คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญมาประพุดิปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและจริงจังแล้ว จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

- ด้าน NPM พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองระดับมากที่สุด ในด้านผู้นำเป็นผู้ที่มีหัวใจรับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง รู้ทันความคิด ความเคลื่อนไหวของความต้องการของประชาชนและความต้องการของประชาชน ต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองด้าน NPM ที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านผู้นำเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าถึงความหลากหลาย เคารพสิทธิและเสรีภาพในความเท่าเทียม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Cooper, 1991) ความเป็นพลเมืองผู้ซึ่งได้รับการว่าจ้างให้ทำงานเพื่อประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงจะต้องเป็นพลเมืองมืออาชีพ (professional citizen) ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานในชุมชนการเมืองที่มีความซับซ้อนและทำงานแทนประชาชนผู้ซึ่งไม่สามารถทำงานด้วยตัวเองได้ ผู้นำสาธารณะจึงเปรียบเสมือนพลเมืองที่มีความรับผิดชอบเฉพาะด้านที่ได้รับความไว้วางให้ทำงานแทนผู้อื่นเช่นเดียวกับผู้พิทักษ์ทรัพย์สิน (trustees) และทำงานให้กับประชาชนหรือพลเมืองในองค์รวม ซึ่งคำกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นพื้นฐานและหลักจริยธรรมของการบริหารภาครัฐแบบใหม่ในรูปของการบริการสาธารณะแนวใหม่ ซึ่งเน้นความดีงาม ความชอบธรรมและความถูกต้องมาจากกระบวนการ และหลักการของแนวคิดพลเมืองประชาธิปไตย ชุมชนและประชาสังคม มนุษย์นิยมในองค์การ และรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังทันสมัย Denhardt and Denhardt, (2003)

2. เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

ปัจจัยด้านเพศ พบว่า มีผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งในด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัดฤ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดฤ 4 ด้านทริโอดัปะและด้าน NPM

ปัจจัยด้านอายุ พบว่า มีผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งในด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัดฤ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดฤ 4 ด้านทริโอดัปะและด้าน NPM

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส พบว่า มีผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งในด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัดฤ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดฤ 4 ด้านหิริโอตตัปปะ และด้าน NPM

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า มีผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งในด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัดฤ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดฤ 4 ด้านหิริโอตตัปปะและด้าน NPM ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ วุฒิชัย (2543) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลเมืองจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารและศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยศึกษาความสัมพันธ์ด้าน คือ ด้านลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะด้านการบริหาร คุณลักษณะด้านผู้นำและคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาและประเภทของพนักงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากกว่าพนักงานที่มีการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรีและพนักงานครูเทศบาลจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากกว่าพนักงานเทศบาลสามัญ และด้านความสัมพันธ์ในการบริหาร ด้านผู้นำและด้านมนุษยสัมพันธ์กันในเชิงบวกโดยด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ค่อนข้างมากกับด้านผู้นำ

ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่า มีผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งในด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัดฤ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดฤ 4 ด้านหิริโอตตัปปะและด้าน NPM ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ วุฒิชัย (2543) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลเมืองจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารและศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยศึกษาความสัมพันธ์ด้าน คือ ด้านลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะด้านการบริหาร คุณลักษณะด้านผู้นำและคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาและประเภทของพนักงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากกว่าพนักงานที่มีการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรีและพนักงานครูเทศบาลจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากกว่าพนักงานเทศบาลสามัญและด้านความสัมพันธ์ในการบริหาร ด้านผู้นำและด้านมนุษยสัมพันธ์กันในเชิงบวกโดยด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ค่อนข้างมากกับด้านผู้นำ

ปัจจัยด้านรายได้ พบว่า มีผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ ตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งในด้านธรรมาธิปไตย ด้านสังคหวัตถุ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัตถุ 4 ด้านทริโอดีปปะ และด้าน NPM

ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.แนวทางในการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองกรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองด้านที่มากที่สุด คือ ด้านทริโอดีปปะ รองลงมา คือ ด้าน NPM ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัตถุ 4 สังคหวัตถุ ด้านธรรมาธิปไตย ผลของงานวิจัยยังเห็นได้ว่า ปัจจัยในด้านคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองของผู้นำ ทริโอดีปปะถือเป็นด้านที่เด่นชัดมากที่สุดจากความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมในการปกครองของผู้นำในทุกๆ ระดับชั้นที่เห็นการกระทำผิด ความประพฤติอันมิชอบเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อยหรือปกติธรรมดา กันมากขึ้น เนื่องด้วยพื้นฐานนิสัยของคนไทยที่มีความยึดหยุ่นสูง ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ รักพวกพ้อง จึงมิได้เกรงกลัวต่อการทำบาป ทำความผิด เกิดการเห็นประโยชน์ส่วนตัว พวกพ้องคนมากกว่าส่วนรวม นำมาสู่การคอร์รัปชันที่จะรุนแรงมากยิ่งขึ้นในทุกๆ สังคม จะเห็นได้ว่าผู้นำในยุคปัจจุบันนี้ถือว่าความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องสร้างองค์ความรู้ในทุกๆ ด้านให้เกิดขึ้นและเกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม หัวใจสำคัญที่ผู้นำต้องตระหนักและใส่ใจ คือ การมุ่งพัฒนาศักยภาพของตนเองในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความสามารถ รวมทั้งจะต้องเป็นผู้ที่สามารถครองคน ครองคน ครองงานได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการมีคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองที่สูง ซึ่งจะต้องมองไปถึงอนาคตที่ว่า ผู้นำรุ่นใหม่จะต้องเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าทำ กล้านำและกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงเพราะการพัฒนาชุมชนที่ถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ หากรากฐานมีความเข้มแข็ง ท้ายที่สุดก็จะส่งผลให้ประเทศมีความเข้มแข็ง เจริญ มั่นคงและยั่งยืนตามไปด้วย ดังนั้นการศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ ตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองต้องใช้หลักธรรมาธิปไตยในการปกครอง ที่พึงเอาความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง เพื่อทำงานให้สำเร็จ เพื่อให้การศึกษาสามารถขับเคลื่อนสู่แนวทางที่ก่อประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ประกอบกับการควบคุมปัจจัยภายนอกหรือสังคหวัตถุ 4 อันเป็นธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจกันและการควบคุมปัจจัยภายในหรือ

พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมประจำใจที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์รวมไปถึงการที่ผู้นำต้องนำหลักธรรมไปใช้ในการปกครองผู้ใต้ปกครองและบริหารงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อันได้แก่ ราชสังคหวัตถุ 4 อันเป็นหลักการสงเคราะห์ประชาชนของผู้นำ ดังนั้น กระบวนการของการพัฒนาที่สำคัญ ทุกๆ สังคมก็ล้วนแต่ที่จะไฝหาผู้นำที่ดี มีความรู้ความสามารถและส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ปัจจัยที่ทุกๆ ภาคส่วนในสังคมจะต้องเร่งสร้างและปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามเหล่านี้ให้เกิดขึ้นแก่ผู้นำทุกๆ ระดับที่จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสังคมให้มีความเจริญรุ่งเรือง มั่งคั่งและยั่งยืนสืบไป ผู้นำสังคมในอุดมคติที่จะสามารถแก้ปัญหาวิกฤติสังคมได้นั้น ต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง ประกอบด้วยปัญญาและคุณธรรมอย่างสูง สามารถแสวงหาที่มงานที่ดีมีประสิทธิภาพได้ เมื่อผู้นำระดับสูงมีความเข้มแข็งในความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ผู้นำระดับกลางและผู้นำระดับล่างก็จะเข้มแข็งตามไป เมื่อผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนก็เข้มแข็งและความเข้มแข็งในทางคุณธรรมจริยธรรมนี้ก็จะกลายเป็นกระแสหลักของสังคมตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับสังคมและระดับประเทศชาติ อันจะเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนและสามารถให้ท้องถิ่นมีทิศทางที่แน่นอน อันจะส่งผลให้การบริหารงานท้องถิ่นประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สอดกับปรัชญาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย “ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ คู่คุณธรรม เป็นรากฐานในการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนของสังคมไทยในระยะยาว”

ทั้งนี้แม้ในหลักความเป็นจริงเรื่อง “ผู้นำในอุดมคติ” จะเป็นเพียงสิ่งที่เป็นไปได้ยากและเป็นเรื่องของอนาคต แต่นั่นก็เป็นสิ่งที่สังคมในยุคปัจจุบันมีความต้องการผู้นำลักษณะเช่นนี้อย่างเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ควรมีการนำเสนอผลการศึกษาให้แก่ผู้น้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 6 ด้านคือ หลักธรรมาธิปไตย ด้านหลักสังคหวัดฤ 4 ด้านพรหมวิหาร 4 ด้านราชสังคหวัดฤ 4 ด้านทริโอบัปะและด้านหลักการบริหารทาง NPM นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

2. ควรมีการนำเสนอผลการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ให้ความสำคัญถึงประโยชน์ของการปกครองที่สามารถนำหลักคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

3. ในส่วนของภาครัฐ ควรมีการสนับสนุนให้ทุกๆ ภาคส่วนในสังคมจะต้องเร่งสร้างและปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามเหล่านี้ให้เกิดขึ้นแก่ผู้นำทุกๆ ระดับที่จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง น่าจะศึกษาควบคู่ไปกับด้านวิชาการและบุคลิกภาพ

2. ผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครอง น่าจะศึกษาในด้านความรับผิดชอบในทรัพยากรธรรมชาติเพื่อส่วนรวม